DOMSTOLENS DOM
AF 17. DECEMBER 1970 [1]

S.à.r.l. Manpower
mod Caisse primaire d'assurance maladie de Strasbourg
(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale et de la mutualité sociale agricole du Bas-Rhin)

Sag 35/70

Sammendrag

Social sikring af vandrende arbejdstagere — anvendelig lovgivning — afgørende kriterium — arbejdsgiverens bedrift — sted for den normale udøvelse af virksomhedens aktivitet
(Rådets forordning nr. 3, artikel 13, litra a))

Social sikring af vandrende arbejdstagere — anvendelig lovgivning — bestemmelse — vikararbejde udført for et vikarbureau i en anden virksomhed i en anden medlemsstat
(Rådets forordning nr. 3, artikel 13, litra a))

Henvisningen i artikel 13, litra a) til bedriften i den medlemsstat, hvor virksomheden har sæde, og hvortil arbejdstageren er knyttet, tilsigter især at begrænse anvendeligheden af denne bestemmelse til arbejdstagere, som er ansat af virksomheder, der normalt udøver deres aktivitet på den medlemsstats område, hvor de har sæde.
Bestemmelserne i artikel 13, litra a) i EØF-Rådets forordning nr. 3 om social sikring af vandrende arbejdstagere finder anvendelse på en arbejdstager, som er ansat af en virksomhed, der udøver sin aktivitet i en medlemsstat, og som, idet han modtager løn fra denne virksomhed og især er underlagt den i spørgsmål om fejl og afskedigelse, på denne virksomheds vegne skal tilbagelægge en arbejdsperiode i en anden virksomhed i en anden medlemsstat.

I sag 35/70

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 er indgivet til Domstolen af Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale et de la mutualité sociale agricole du Bas-Rhin for i en sag, der verserer for nævnte ret mellem

S.A.R.L. MANPOWER, distriktsafdelingen i Strasbourg

og

CAISSE PRIMAIRE D'ASSURANCE MALADIE, Strasbourg

1 - Processprog: Fransk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 13, litra a) i EØF-Rådets forordning nr. 3 af 25. september 1958 om social sikring af vandrende arbejdstagere som ændret ved forordning nr. 24/64 af 10. marts 1964,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene A. M. Donner og A. Trabucchi (refererende), dommerne R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore og H. Kutscher,

generaladvokat: A. Dutheillet de Lamothe
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

1. Ved kendelse af 17. juni 1970, indgået til Domstolens justitskontor den 20. juli s. å., har Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale et de la mutualité sociale agricole du Bas-Rhin i medfør af artikel 177 i traktaten om oprettelse af EØF forelagt Domstolen det spørgsmål, om en virksomhed i en medlemsstat, der udøver en lignende aktivitet som S.à.r.l. (anpartsselskab) Manopower, kan påberåbe sig bestemmelserne i artikel 13, litra a) i EØF-Rådets forordning nr. 3 af 25. september 1958, som ændret ved EØF-Rådets forordning nr. 24/64 af 10. marts 1964;

2. det ønskes med dette spørgsmål afgjort, om den franske sygekasse er forpligtet til at godtgøre de lægelige udgifter i forbindelse med en ulykke, som ramte en af Manpower antaget arbejdstager på en arbejdsplads i Tyskland, hvortil han var blevet udsendt af det nævnte selskab.

3. Det fremgår af de til Domstolen oversendte akter, at det forelagte spørgsmål vedrører en virksomhed, som udøver sin normale aktivitet i en medlemsstat, og som ifølge sine almindelige kontraktsbetingelser antager arbejdstagere for at »udsende« dem til andre virksomheder med henblik på at dække et forbigående behov for kvalificeret personale;

4. selskabet indgår med henblik herpå en arbejdskontrakt med det pågældende personale, som regulerer de gensidige rettigheder og pligter mellem selskabet og dets midlertidige arbejdstagere, for så vidt angår det arbejde, som de sidstnævnte skal udføre i de udnyttende virksomheder;

5. skønt den midlertidigt ansatte ifølge denne kontrakt skal overholde arbejdsvilkårene og de disciplinære forskrifter i henhold til det interne arbejdsreglement ved den virksomhed, som han udsendes til, kan det af sagsakterne udledes, at denne omstændighed ikke berører opretholdelsen af underordnelsesforholdet mellem arbejdstageren og den virksomhed, som har ansat ham;

6. denne virksomhed udgør altså midtpunktet for de forskellige retsforhold, fordi den er kontraktspartner samtidig med både arbejdstageren og den udnyttende virksomhed;

7. det forelagte spørgsmål vil være at afgøre inden for de således fastlagte rammer.

8. Artikel 13, litra a) i forordning nr. 3, som skal fortolkes, regulerer det forhold, at »arbejdstagere og dermed ligestillede personer, som er beskæftiget af en virksomhed, der på en medlemsstats område har en bedrift, hvortil de pågældende normalt er knyttet, og som af denne virksomhed udsendes til en anden medlemsstats område for dér at udføre et arbejde for virksomheden«;

9. denne bestemmelse fastslår, at arbejdstageren forbliver »omfattet af den førstnævnte stats lovgivning, som om de fortsat var beskæftiget på dens område, forudsat at den sandsynlige varighed af deres beskæftigelse ikke overstiger 12 måneder, og at de ikke udsendes for at afløse and re arbejdstagere, hvis udsendelsesperiode er udløbet«;

10. denne undtagelsesbestemmelse til samme forordnings artikel 12, som således er fastlagt ved artikel 13, litra a), skal tjene til at overvinde hindringer for arbejdskraftens frie bevægelighed og fremme det økonomiske samarbejde, samtidig med at administrative vanskeligheder for arbejdstagerne, virksomhederne og socialsikringsinstitutionerne søges undgået;

11. uden denne undtagelsesbestemmelse ville en virksomhed med sæde på en medlemsstats område være forpligtet til at tilmelde sine arbejdstagere, som normalt er underkastet denne stats socialsikringslovgivning, socialsikringsordningen i andre medlemsstater, hvortil de udsendes for at udføre kortvarige arbejder;

12. arbejdstageren ville i øvrigt i dette tilfælde ofte lide skade, fordi de nationale lovgivninger i almindelighed udelukker visse sociale ydelser ved korte forsikringsperioder.

13. Det gøres gældende, at den omstændighed, at virksomhedens formål ikke er udførelse af arbejde men ansættelse af arbejdstagere med henblik på mod betaling at stille dem til rådighed for andre virksomheder, bevirker, at flytningen af arbejdstagere til virksomheder i andre medlemsstater ikke kan ligestilles med den udsendelse af arbejdstagere, som er omhandlet i artikel 13, litra a), i forordning nr. 3.

14. Den omstændighed, at en arbejdstager er blevet antaget til at arbejde på en anden medlemsstats område end den, hvor den virksomhed, som beskæftiger ham, har sæde, kan ikke i sig selv udelukke anvendelsen af bestemmelserne i den ovennævnte artikel 13, litra a) på denne arbejdstager;

15. hvis den virksomhed, som ansætter arbejdstageren, udfolder sin aktivitet i den medlemsstat, hvor den har sit sæde, finder artikel 13, litra a) anvendelse som følge af arbejdstagernes tilhørsforhold til denne virksomhed, uden at det er påkrævet at undersøge, om virksomheden har til formål at udføre arbejder eller ikke;

16. henvisningen i artikel 13, litra a) til bedriften i den medlemsstat, hvor virksomheden har sæde, og hvortil arbejdstageren er knyttet, tilsigter især at begrænse anvendeligheden af denne bestemmelse til arbejdstagere, som er ansat af virksomheder, der normalt undøver deres aktivitet på den medlemsstats område, hvor de har sæde.

17. Ifølge retsstillingen i den foreliggende sag er det alene den virksomhed, som har ansat arbejdstagerne, der er arbejdsgiver;

18. kontinuiteten af underordnelsesforholdet i den samlede ansættelsesperiode mellem arbejdstageren og en sådan arbejdsgiver fremgår især af det forhold, at det er sidstnævnte, som lønner arbejdstageren og kan afskedige ham på grund af fejl, som han måtte have begået under udførelsen af sit arbejde ved den udnyttende virksomhed;

19. i øvrigt er den udnyttende virksomhed ikke debitor i forhold til arbejdstageren men kun i forhold til dennes arbejdsgiver;

20. det må derfor antages, at denne arbejdstager ved den udnyttende virksomhed udførte et arbejde i betydningen af ovennævnte artikel 13, litra a) for den virksomhed, der havde ansat ham;

21. denne fortolkning er i øvrigt i overensstemmelse med de ovennævnte mål.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der ved kendelse af 17. juni er forelagt den af Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale et de la mutualité sociale agricole du Bas-Rhin, for ret:

Bestemmelserne i artikel 13, litra a) i EØF-Rådets forordning nr. 3 om social sikring af vandrende arbejdstagere finder anvendelse på en arbejdstager, som er ansat af en virksomhed, der udøver sin aktivitet i en medlemsstat, og som, idet han modtager løn fra denne virksomhed og især er underlagt den i spørgsmål om fejl og afskedigelse, på denne virksomheds vegne skal tilbagelægge en arbejdsperiode i en anden virksomhed i en anden medlemsstat.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. december 1970.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT ALAIN DUTHEILLET DE LAMOTHE FREMSAT DEN 8. DECEMBER 1970

Høje Ret.

Dette er vel det første tilfælde, hvor Domstolen skal tage stilling til, hvorledes de aktiviteter, som udfoldes af virksomheder for »midlertidig hjælp« eller »vikararbejde«, skal bedømmes efter de fællesskabsretlige bestemmelser vedrørende vandrende arbejdstagere.

Domstolen har derfor ønsket nogle oplysninger vedrørende disse virksomheder og omfanget af deres aktiviteter i de fem medlemsstater, hvor de er tilladt.

Kommissionen har desværre ikke kunnet give Domstolen noget samlet overblik.

Jeg har på min side kun kunnet fremskaffe nogle statistiske oversigter, som udelukkende vedrører Frankrig, og nogle retssammenlignende undersøgelser fra et værk, som i 1968 blev offentliggjort af Instituttet for sociologi ved det frie universitet i Bruxelles.

Hvor brudstykkeagtige og unøjagtige disse oplysninger, som jeg således har kunnet indsamle, end måtte være, mener jeg ikke, at jeg spilder Domstolens tid ved at gengive dem i korthed.

Vikarbureauerne, som tilsyneladende først er opstået i Storbritannien, udviklede sig mellem de to verdenskrige især i De forenede Stater.

Ganske vist dukkede der også nogle virksomheder af denne type op i visse europæiske lande på det pågældende tidspunkt, især i Frankrig hvor den første, »Business Aid«, blev grundlagt i 1926, men de var dog kun af meget ringe betydning, og deres aktivitet bestod i første række i at dække virksomhedernes behov for kontorvikarer (maskinskrivere, telefonister osv.).

Først efter den anden verdenskrig tog vikarbureauerne et uhyre opsving i fem af medlemsstaterne.

I 1967—68 optaltes der i Frankrig cirka 150 vikarbureauer, hvoraf 117 var tilknyttet et »Chambre nationale des entreprises de travail temporaire«, som spiller en betydelig rolle, da det tilsyneladende er lykkedes det at standardisere de kontrakter, som indgås mellem disse vikarbureauer og deres arbejdstagere.